

Sygn. akt VI GC 250/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. P.

przeciwko: (...) Spółce z o.o. z/s w T.

o ustalenie nieistnienia uchwał ewentualnie stwierdzenie nieważności

I. oddala powództwo o ustalenie nieistnienia uchwał podjętych na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników Spółki z o.o. z/s w T.,

II. stwierdza nieważność uchwał podjętych w dniu 9 czerwca 2014r. na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników Spółki (...) Sp. z o.o. z/s w T., tj.:

- uchwały w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności spółki za 2013r.,

- uchwały w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 rok,

- uchwały w przedmiocie udzielenia Członkom Zarządu spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków za 2013 rok,

- uchwały w sprawie podziału zysku,

III. nakazuje pobrać od powoda J. P. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 8.000 zł (osiem tysięcy złotych) tytułem brakującej opłaty sądowej od pozwu,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.097 zł (dziewięć tysięcy dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania.

Sygn. akt VI GC 250/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 listopada 2015 r.

Pozwem skierowanym przeciwko spółce (...) sp. z o.o. w T. powód J. P. wniósł o ustalenie nieistnienia, ewentualnie stwierdzenie nieważności uchwał, które zostały podjęte w dniu 9 czerwca 2014 r. na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników (...) Sp. z o.o. w T., w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności

spółki za 2013 r., rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r., udzielenia członkom zarządu spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków za 2013 r. oraz w sprawie podziału zysku. Nadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powód podał, że jest współnikiem pozwanej spółki, w której posiada 34,5% udziałów w kapitale zakładowym. Drugim współnikiem jest J. J., który posiada 65,5 % udziałów. Taki układ posiadanych udziałów przez współników w kapitale zakładowym został ujawniony po podjęciu uchwały (...) z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki. Na podstawie tej uchwały kapitał zakładowy spółki został podwyższony o kwotę 140.000,00 zł poprzez utworzenie 280 nowych udziałów, które w całości objął współnik J. J.. Dodał, że w dniu 20 czerwca 2014 r. w tutejszym Sądzie złożono pozew o ustalenie nieistnienia ewentualnie stwierdzenie nieważności ww. uchwały nr (...) oraz nr (...) w przedmiocie zmiany umowy spółki. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt VI GC 227/14 i jest w toku.

Powód podał dalej, że współnik J. J. został powołany do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu w dniu 28 maja 2003 r., przy czym była to pierwsza kadencja zarządu. Ani w uchwale o jego powołaniu, ani też w umowie spółki, nie zawarto zapisów o czasie trwania kadencji członków zarządu. Zdaniem powoda nie ulega zatem wątpliwości, że zgodnie z przepisem art. 202 § 1 k.s.h. oraz stanowiskiem doktryny i orzecznictwa Sądu Najwyższego mandat J. J. jako Prezesa Zarządu wygaś z dniem odbycia zgromadzenia współników zatwierdzającego sprawozdanie za pierwszy rok obrotowy pełnienia funkcji Prezesa Zarządu, tj. z dniem 23 czerwca 2005 r. Dodał, że po wygaśnięciu mandatu J. J. współnicy nie podjęli uchwały o wyborze nowego członka zarządu. Wobec powyższego od dnia 23 czerwca 2005 r. spółka nie posiada zarządu. W tej sprawie powód skierował do Sądu Rejonowego wR.XII Wydział Gospodarczy KRS wnioski o ustanowienie dla pozwanej spółki kuratora, sygn. akt 1140/14/099. W powyższych okolicznościach J. J. działając jako rzekomy Prezes Zarządu zwołał Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników na dzień 9 czerwca 2014 r. Z uwagi na powyższe w ocenie strony powodowej podjęte na Zgromadzeniu w dniu 9 czerwca 2014 r. uchwały są nieistniejące albowiem przeprowadzone przez Zgromadzenie, które nie miało przymiotu organu Spółki, a co za tym idzie nie było władne do podejmowania jakichkolwiek uchwał.

Powód sformułował również żądanie ewentualne wywodząc, że skarżone uchwały są nieważne jako sprzeczne z przepisami kodeksu spółek handlowych oraz ustawy o rachunkowości. W tym zakresie powód wskazał, że uchwała w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki za 2013 r. jest sprzeczna z art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h. oraz art. 52 ust. 2 w zw. z art. 52 ust. 3 pkt 2 ustawy o rachunkowości; uchwała w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r. jest sprzeczna z art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości w zw. z art. 231 § 2 pkt 1 k.s.h., a samo sprawozdanie zawiera istotne nieprawidłowości w zakresie ujęcia kwot wynagrodzenia jakie wypłacone było w 2013 r. J. J. – rzekomo pełniącemu funkcję Prezesa Zarządu, a nadto obejmowało kwoty udzielonych w 2013 r. przez współnika J. J. na rzecz spółki pożyczek, co następowało z naruszeniem zasad reprezentacji w pozwanej spółce, jak i naruszeniem zasady określonej w art. 15 § 1 k.s.h., tj. bez wymaganej zgody zgromadzenia współników, skutkiem czego pozostaje nieważność podjętych w tym zakresie czynności prawnych; uchwała w sprawie udzielenia członkom zarządu spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków za 2013 r. jest sprzeczna z art. 231 § 2 pkt 3 k.s.h., art. 244 k.s.h. oraz 247 § 2 k.s.h.; uchwała w sprawie podziału zysku jest sprzeczna z art. 231 § 2 pkt 2 k.s.h. oraz art. 191 § 1 w zw. z art. 195 § 1 k.s.h.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. W obszernym uzasadnieniu swojego stanowiska szczegółowo odniósł się do zarzutów powoda wykazując – w swojej ocenie – ich bezpodstawność. Pozwany przyznał, że J. J. został powołany w dniu 28 maja 2003 r. do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu pozwanej spółki, zaprzeczył jednakże aby wygaś jego mandat członka zarządu. W zakresie tym wskazał, że J. J. od okresu w którym rzekomo wygaś jego mandat do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu, w dalszym ciągu wykonywał swoje obowiązki, a powód nie tylko nie kwestionował jakichkolwiek czynności przez niego wykonywanych, ale również wyrażał na nie zgodę. Powyższe dotyczyło m.in. udzielania pożyczek czy też wypłat dywidendy. Dalej, pozwany naprowadzał, iż na zgromadzeniu współników które odbyło się 09.06.2014 r. był reprezentowany cały kapitał zakładowy a zgromadzenie to odbyło się bez jakichkolwiek zastrzeżeń co do formy jego zwołania. Powołując się na stanowisko doktryny oraz orzecznictwa wskazał również, że przepis art. 252 § 1

k.s.h. wprost wyłącza stosowanie art. 189 k.p.c., wywodząc z powyższego, że nie można zgodzić się z prezentowanym przez powoda poglądem co do tzw. uchwał nieistniejących, jak również z możliwościami związanymi z wytoczeniem powództwa na zasadzie przepisu art. 189 k.p.c. Dalej podał, że strona powodowa nie wykazała aby rzekome wady w zwołaniu zgromadzenia wspólników w jakikolwiek sposób wpłynęły na treść powziętych uchwał. Pozwany podkreślił, że powód był obecny na zgromadzeniu wspólników na którym podjęto sporne uchwały i brał w nim czynny udział. Dodał także, iż dokumentacja finansowa spółki była badana przez pełnomocnika powoda, przy czym nie stwierdzono uchybień w działalności spółki, naprowadzając dalej, że również wynagrodzenie Prezesa Zarządu nie powinno budzić wątpliwości, skoro została z nim zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony. Pozwany zwrócił także uwagę na okoliczność, iż pracownik – w tym Prezes Zarządu – nie może zrzec się swojego wynagrodzenia. Odnosząc się do kwestii pożyczek jakie J. J. udzielał spółce, pozwany wskazał, że fakt zaciągnięcia pożyczek nigdy nie stanowił sporu między wspólnikami a środki finansowe z powyższego tytułu rzeczywiście trafiły do spółki. Odnosząc się do uchwały w przedmiocie przeznaczania zysku pozwanej spółki na kapitał zapasowy, pozwany wskazał, że powyższe wiąże się z zadłużeniem spółki i okresową utratą płynności, dlatego też – w jego ocenie – wypłata dywidendy jak tego żąda powód nie byłaby racjonalna pod względem ekonomiki. Pismem z dnia 06.06.2015 r. Prezes Zarządu pozwanej spółki wybrany w dniu 26 stycznia 2015 r. na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników - D. J. oświadczyła, iż uznaje i podtrzymuje wszystkie czynności procesowe jakie zostały wykonane w niniejszej sprawie przez pełnomocników pozwanego oraz jednocześnie oświadczyła, że uznaje i potwierdza wszystkie czynności które były wykonywane przez J. J. w pozwanej spółce.

Pismem procesowym z dnia 14 lipca 2015 r. powód szczegółowo ustosunkował się do twierdzeń i zarzutów pozwanego, podtrzymując dotychczas wyrażone stanowisko. Powód podkreślił, iż w jego ocenie czynności prawne dokonane przez J. J. po wygaśnięciu jego mandatu jako członka zarządu są bezwzględnie nieważne i nie podlegają konwalidacji.

W dalszym toku sprawy strony podtrzymały dotychczas wyrażone stanowiska, rozwijając argumentację na ich poparcie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. P. jest wspólnikiem pozwanej spółki (...) sp. z o.o. w T., posiadającym w niej 414 udziałów o łącznej wartości 207.000,00 zł. Drugim wspólnikiem wymienionej spółki jest J. J., który posiada w niej 786 udziałów o łącznej wartości 393.000,00 zł.

Spółka (...) sp. z o.o. została założona w dniu 28.05.2003 r. (...) spółki (...) został powołany w dniu założenia spółki do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu. Umowa spółki nie zawiera zapisów ustalających czas trwania kadencji członków zarządu. Od momentu powstania spółki (...) działał jako jej Prezes Zarządu. Od powstania spółki do roku 2013 J. J. zgromadzenie wspólników (...) sp. z o.o. udzielało absolutorium z wykonania przez niego obowiązków a podejmowane przez niego czynności nie były kwestionowane przez drugiego wspólnika – powoda w niniejszej sprawie.

Z pozwaną spółką (...) łączyła umowa o pracę na czas nieokreślony. J. J. udzielał pożyczek pozwanej spółce, co czynił następująco: umową z dnia 29.05.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 15.000,00 zł, umową z dnia 29.04.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 14.000,00 zł, umową z dnia 30.03.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 25.000,00 zł, umową z dnia 25.02.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 10.000,00 zł, umową z dnia 13.02.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 97.690,00 zł, umową z dnia 31.01.2013 r. udzielił pożyczki w kwocie 70.000,00 zł.

Powód złożył wniosek do Sądu Rejonowego w R.o ustanowienie kuratora dla spółki (...) Sp. z o.o. w T. podając, że mandat Prezesa Zarządu J. J. wygasł z dniem odbycia Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników i od 23 czerwca 2005 r. spółka jest pozbawiona zarządu. Prawomocnym postanowieniem z dnia 25 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w R. XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ustanowił kuratora dla (...) Sp. z o. w T. w osobie adw. P. Ł. celem powołania organów osoby prawnej, a w razie potrzeby do jej likwidacji. Powyższe wynikało z okoliczności, iż w dniu 28 maja 2003 r. powołano J. J. na Prezesa Zarządu spółki, w dniu 24 lipca 2003 r. wpisano go do rejestru jako Prezesa Zarządu i brak było dotychczas zmian w tym zakresie. W dniu 23 czerwca 2005 r. zatwierdzono sprawozdanie finansowe za okres od 24 lipiec 2003 do 31 grudzień 2004, wspólnicy nie podjęli od momentu powołania pierwszego

zarządu na żadnym kolejnym zgromadzeniu uchwał w przedmiocie wyboru nowego członka zarządu. Brak uchwały o powołaniu J. J. jako nowego członka zarządu, w ocenie Sądu Rejonowego, z powołaniem się na treść art. 202 § 1 k.s.h. przesądzał o tym, że spółka pozbawiona jest organu zarządu, a tym samym zachodziły przesłanki z art. 42 k.c., powodujące konieczność ustanowienia kuratora dla spółki. Sąd Okręgowy w Rzeszowie rozpoznając apelację od powyższego orzeczenia podzielił pogląd sądu I instancji.

W dniu 26 stycznia 2015 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) sp. z o.o. w T. na którym powołano D. J. w skład zarządu spółki, powierzając jej funkcję Prezesa Zarządu. Pismem z dnia 06.06.2015 r. D. J. oświadczyła, iż uznaje i podtrzymuje wszystkie czynności procesowe jakie zostały wykonane w niniejszej sprawie przez pełnomocników pozwanego oraz jednocześnie oświadczyła, że uznaje i potwierdza wszystkie czynności które były wykonywane przez J. J. w pozwanej spółce. Powyższe oświadczenie w zakresie potwierdzenia wszystkich czynności wykonywanych przez J. J. w pozwanej spółce w okresie od 23.06.2005 r. do 26.01.2015 r. zostało powtórzone w uchwale zarządu (...) sp. z o.o. z dnia 31.07.2015 r.

dowód: odpis z (...) sp. z o.o. (k. 13-15), umowa spółki (...) sp. z o.o. (k. 16-19), protokoły zgromadzeń wspólników (...) sp. z o.o. wraz z uchwałami z lat 2005-2013 (k. 20-51), wniosek z dnia 06.06.2014 r. o ustanowienie kuratora dla osoby prawnej (k. 52-54), pismo powoda z dnia 18.06.2014 r. wraz z załącznikiem (k. 55-59), pismo pozwanego z dnia 08.06.2015 r. (k. 235), pismo adw. P. Ł. z dnia 19.05.2015 r. (k. 217), postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 09.04.2015 r. sygn. akt VI Ga 43/15 (k. 253-255), listy płac (k. 264-275), kartoteka składek (k. 276), umowy J. J. o pracę wraz z aneksami (k. 277-281), umowy pożyczek (k. 282-287), oświadczenie z dnia 28.07.2015 r. (k. 288), uchwała nr (...) z dnia 10.04.2004 r. (k. 289), uchwała z dnia 31.07.2015 r. (k. 290), zeznania świadka J. J. (złożone na rozprawie w dniu 11.09.2015 r.), uchwały zgromadzeń wspólników pozwanej spółki wraz z protokołami z lat 2004-2013 (k. 346-445).

Pismem z dnia 12.05.2014 r. zarząd pozwanej spółki w osobie J. J. powiadomił powoda o zwołaniu Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki na dzień 09.06.2014 r. w siedzibie spółki, wskazując w wymienionym piśmie porządek obrad. W porządku tym znalazło się m.in. podjęcie uchwał w przedmiocie: rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki za 2013 r., rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r., udzielenia członkom zarządu spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków za 2013 r. oraz podjęcie uchwały w sprawie podziału zysku. Pełnomocnik powoda przed ww. zgromadzeniem zapoznał się z dokumentami i księgami pozwanej spółki oraz dokonał ich weryfikacji.

Pismem z dnia 09.06.2014 r., doręczonym pozwanej spółce przed rozpoczęciem Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników, powód zgłosił rzut braku zarządu w spółce oraz braku przymiotu zgromadzenia jako organu pozwanej spółki. Mimo powyższego, Zgromadzenie Wspólników wyznaczone na dzień 09.06.2014 r. odbyło się.

W dniu 09.06.2014 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki podjęło uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki za 2013 r. (uchwała nr (...)), zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r. (uchwała nr (...)), udzielenia Prezesowi Zarządu spółki absolutorium z wykonania przez niego obowiązków za 2013 r. (uchwała nr (...)) oraz w sprawie podziału zysku spółki za 2013 r. (uchwała nr (...)). Pozwany głosował przeciwko każdej z ww. uchwał, a po ich podjęciu zgłosił wobec każdej z nich sprzeciw, który został zaprotokołowany.

dowód: pismo pozwanego z dnia 12.05.2014 r. – zaproszenie na zgromadzenie wspólników (k. 60-61), sprawozdanie zarządu (...) sp. z o.o. z działalności za 2013 r. (k. 62-70), sprawozdanie finansowe pozwanej spółki za 2013 r. (k. 71-88), pismo powoda z dnia 09.06.2015 r. wraz z pełnomocnictwem (k. 88-90), pismo powoda z dnia 11.06.2014 r. wraz z dowodami nadania (k. 91-93), pismo powoda z dnia 17.06.2014 r. wraz z dowodem nadania (k. 94-95), protokół zwyczajnego zgromadzenia wspólników z 09.06.2014 r. wraz z załącznikami (k. 128-154), historia rachunku (k. 161-163) dodatkowe informacje i objaśnienia do bilansu (k. 164-171),

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów powołanych przez strony, tj. dowodu z dokumentów, jak też dowodów osobowych, uznając dowody te za wiarygodne jako tworzące spójną i logiczną całość.

I tak Sąd dał wiarę też w całości zeznaniom świadka J. J., uznając je za rzetelne, zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Zasadniczo na obdarzenie wiarą zasługiwały również w ocenie Sądu zeznania świadków M. K. i J. T. oraz A. S., choć miały one uboczne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył w sprawie, co następuje:

Powód w niniejszym postępowaniu swoje żądanie sformułował w sposób alternatywny, domagając się ustalenia nieistnienia, ewentualnie stwierdzenia nieważności uchwał, które zostały podjęte w dniu 9 czerwca 2014 r. na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników (...) Sp. z o.o. w T., w przedmiocie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki za 2013 r., rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2013 r., udzielenia członkom zarządu spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków za 2013 r. oraz w sprawie podziału zysku.

Powód formułując żądanie główne oparł powództwo o ustalenie nieistnienia uchwał na podstawie art. 189 k.p.c., argumentując przede wszystkim, że Zgromadzenie Wspólników na którym podjęto zaskarżone uchwały nie zostało zwołane w sposób prawidłowy, bowiem w okresie w którym powyższe nastąpiło, pozwana spółka nie posiadała zarządu.

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Trzeba zaznaczyć w tym miejscu, że przepisy ksh nie przewidują przesłanek wyróżniania uchwał nieistniejących, normują one natomiast wyczerpująco skutki uchwał powziętych z naruszeniem ustawy, umowy spółki, dobrych obyczajów oraz zasad współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy konsekwentnie stoi na stanowisku, że w obecnym stanie prawnym, w sytuacji faktycznej dotyczącej okoliczności wskazujących na to, że uchwała nie istnieje, podstawę prawną do jej zaskarżenia stanowi więc art. 252 ksh, obejmujący swoją treścią możliwość stwierdzenia nieważności takiej uchwały (zdając sobie sprawę, że powyższe zagadnienie jest różnie interpretowane w doktrynie jak i orzecznictwie sądowym).

Sąd przychylając się do tego nurtu w orzecznictwie, który w sposób krytyczny ocenia dopuszczalność wytaczania powództw ustalających poza trybem k.s.h., wskazuje, że konstrukcja uchwały nieistniejącej nie może być wykorzystana przez podmioty określone w art. 250 k.s.h., jeśli nastąpiło rażące naruszenie norm ustawowych czy statutowych określających tryb podejmowania uchwał, a ochrona przysługująca tym podmiotom może być zrealizowana w trybie art. 251 i 252 k.s.h. W takiej sytuacji wyłączona jest możliwość zaskarżenia uchwały w trybie art. 189 k.p.c. z powołaniem się na istnienie interesu prawnego w jej zaskarżeniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 sierpnia 2013 r., I ACa 855/12, LEX nr 1369224). Wszelkie bowiem wadliwości uchwał zgromadzenia wspólników, będące konsekwencją naruszenia ustawy a wynikające z wszelkich nieprawidłowości, także tych powstałych przy zwołaniu zgromadzenia wspólników, jego przebiegu, w tym także braku stosownego kworum, należy ocenić jako powodujące nieważność takich uchwał. To zaś skutkuje, że mogą one być kwestionowane tylko na drodze powództwa o stwierdzenie ich nieważności, w sposób przewidziany w art. 252 § 1 k.s.h., przez podmioty wymienione w art. 250 k.s.h., a także w terminie zawitym wskazanym w art. 252 § 3 k.s.h. Kodeks spółek handlowych wprowadza szczególnie tryb zaskarżania uchwał sprzecznych z prawem, w sposób autonomiczny, bez potrzeby odwoływania się do konstrukcji kwestionowania czynności prawnych w trybie przewidzianym w innych ustawach, w tym na podstawie art. 189 k.p.c. i nie wprowadza rozróżnienia pomiędzy bezwzględnie nieważną czynnością prawną, a czynnością prawną nieistniejącą. Wynika to także z funkcji ochronnej przepisów kodeksu spółek handlowych wobec spółki jako podmiotu odrębnego od wspólników, gdyż w ten sposób uwzględniony jest interes spółki i bezpieczeństwo obrotu. Wyeliminowanie wadliwej prawnie uchwały z obrotu może bowiem nastąpić wyłącznie przez krąg osób wyraźnie w kodeksie spółek handlowych wymienionych, a nadto tylko w terminie zawitym, także tam przewidzianym. Podobny pogląd wyraził także Sąd

Najwyższy w wyroku z 30 listopada 2006 r., I CSK 252/06 (LEX nr 279523, PiP 2007/7/137) w uchwale składu siedmiu sędziów z 1 marca 2007 r., III CZP 94/06 (OSNC 2007/7-8/95), czy też w wyroku z 13 lutego 2004 r., II CK 438/02 (OSP 2006/5/53).

W sytuacji zatem, gdy powód kwestionuje prawidłowość zwołania zgromadzenia wspólników, czy też jego zdolność do podejmowania uchwał, brak jest podstaw do konstruowania powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały na podstawie art. 189 k.p.c. Powód nie ma bowiem interesu prawnego w takim żądaniu ustalenia, skoro jako osoba uprawniona (art. 250 k.s.h.) może we właściwym czasie wystąpić z powództwem o stwierdzenie nieważności prawnie wadliwej uchwały na podstawie art. 252 § 1 i 3 k.s.h. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 lutego 2013 r., V ACA 759/12, LEX nr 1289451). Sam powód mając świadomość powyżej przedstawionych rozbieżności, sformułował żądanie alternatywne w zakresie stwierdzenia nieważności zaskarżonych uchwał.

W ocenie Sądu Okręgowego niezasadnym było więc w świetle powyższego roszczenie w przedmiocie stwierdzenia nieistnienia uchwał Zgromadzenia Wspólników spółki z o.o., co skutkowało oddaleniem powództwa w punkcie I wyroku.

W stanie faktycznym sprawy natomiast, nieprawidłowości w zwołaniu Walnego Zgromadzenia Wspólników nie budziły wątpliwości Sądu Okręgowego, co więcej kwestia ta została przesądzona poprzez orzeczenie Sądu Rejestrowego w przedmiocie ustanowienia kuratora dla (...) Sp. z o. wT., celem powołania organów osoby prawnej, a w razie potrzeby do jej likwidacji. Jak już wcześniej wskazano, orzeczenie to było przedmiotem kontroli instancyjnej z uwagi na apelację od niego wywiedzioną, która to kontrola zakończyła się oddaleniem środka zaskarżenia przez Sąd Okręgowy. Argumentacja pozwanego w zakresie braku zastrzeżeń drugiego wspólnika czy też Sądu Rejestrowego w kwestii sprawowania funkcji członka zarządu przez J. J. nie znajduje uzasadnienia w stanie prawnym niniejszej sprawy. Przyjęcie przez Sąd Rejonowy sprawozdań z działalności spółki czy też brak zaskarżenia uchwał zgromadzenia wspólników do 2013 r. a także udzielania absolutorium J. J. pozostawały bez wpływu na treść umowy spółki i konsekwencji z tym związanych w zakresie wygaśnięcia mandatu członka zarządu przewidzianych treścią art. 202 § 1 k.s.h. Treść umowy zawartej między stronami niewątpliwie wskazuje na to, iż strony nie uregulowały w umowie kwestii wygaśnięcia mandatu, co obligowało do zastosowania regulacji z art. 202 § 1 k.s.h., niezależnie od faktycznego podejmowania czynności związanych z tą funkcją przez J. J. po dacie 23 czerwca 2005 r. Należy wyraźnie podkreślić, że brak protestu w dalszym okresie czasu po wygaśnięciu mandatu członka zarządu – w tym przypadku Prezesa Zarządu – nie powoduje, że może on dalej tą funkcję sprawować. Skoro więc w danym okresie pozwana spółka nie posiadała zarządu, zwołanie Zgromadzenia Wspólników nastąpiło w sposób niewłaściwy, przez osobę która nie miała do tego kompetencji. Powyższe stanowisko potwierdzają ugruntowane poglądy doktryny i orzecznictwa, w myśl których jeżeli doszłoby do wygaśnięcia mandatów członków zarządu, a z jakichś powodów (np. przeoczeń) nie doszłoby do powołania nowych, dopuszczenie do działania osób, które nie zostały powołane w skład organu, choćby to byli dotychczasowi członkowie zarządu, których mandat wygasł, powoduje, że mamy do czynienia z rzekomym organem. Ważność dokonanych czynności prawnych należy oceniać przez pryzmat art. 58 k.c., gdyż dokonana czynność prawna jest sprzeczna z ustawą. Skoro tak, to czynność prawna na podstawie art. 58 k.c. jest nieważna (por. A. Kidyba, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do art. 202, Legalis). Sankcję nieważności bezwzględnej przyjął także w razie działania "falszywego organu" Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 6.6.2002 r. (I ACA 1372/01, OSA 2004, Nr 1, poz. 2, s. 44-49).

W przedmiotowej sytuacji zastosowanie mógł mieć ewentualnie art. 240 k.s.h., zgodnie z którym uchwały można powziąć pomimo braku formalnego zwołania zgromadzenia wspólników, jeżeli cały kapitał zakładowy jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad. W niniejszej sprawie wprawdzie cały kapitał zakładowy był reprezentowany, jednakże niewątpliwie drugi ze (...) spółki – (...) zgłosił umotywowany sprzeciw co do odbycia Zgromadzenia. Czas zgłoszenia w niniejszej sprawie wskazanego sprzeciwu – tuż przed rozpoczęciem Zgromadzenia – nie ma wpływu na jego ocenę. Sprzeciw został zgłoszony, co oznacza, że Zgromadzenie nie mogło się odbyć. Nadto, zaznaczenia wymaga, że powód konsekwentnie głosował przeciwko zaskarżonym uchwałom i jego sprzeciw

został zaprotokołowany. Zatem bez wątplenia został naruszony wprost przepis art. 235 § 1 k.s.h. skutkiem czego jest stwierdzenie nieprawidłowego zwołania Zgromadzenia.

Powyższa kwestia jest decydująca dla uwzględnienia alternatywnego żądania zgłoszonego przez powoda, opartego o treść art. 252 k.s.h. Zgodnie z treścią art. 252 k.s.h. sprzeczność z ustawą obejmuje naruszenie przepisów kodeksu spółek handlowych lub innych ustaw i aktów prawnych zrównanych z ustawami, wydanych na ich podstawie rozporządzeń wykonawczych, a także ratyfikowanych umów międzynarodowych. Chodzi więc o naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Przesłanki do stwierdzenia nieważności uchwały mogą mieć charakter materialny, ale i formalny.

Zaznaczenia wymaga, że Sąd podziela stanowisko powoda w przedmiocie okoliczności, iż nowo wybrany Prezes Zarządu pozwanej spółki (...) nie mogła skutecznie potwierdzić wszystkich czynności wykonywanych przez J. J. w pozwanej spółce w okresie od 23.06.2005 r. do 26.01.2015 r. Podkreślić należy, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z usiłowaniem potwierdzenia czynności, które nawet przy przyjęciu, że są one czynnościami prawnymi, czego Sąd Okręgowy nie podziela, to w stanie faktycznym i prawnym sprawy również byłoby niedopuszczalne. Dopuszczenie do zatwierdzenia czynności dokonanych przez J. J. w pozwanej spółce byłoby równoznaczne z niestosowaniem przepisów wyczerpująco określających krąg podmiotów wyposażonych w uprawnienie do reprezentowania strony przy dokonywaniu czynności prawnych. Nie chodziłoby tu zatem jedynie o zgodę na naprawienie jednostkowej, niezgodnej z prawem czynności, ale o zgodę na generalne dopuszczenie możliwości "legalizowania" sytuacji, której - pozostając w zgodzie z przepisami - naprawić się nie da. Przyjęcie możliwości zatwierdzenia czynności dokonywanych przez osobę niebędącą członkiem zarządu pozwanej byłoby więc w istocie udzieloną a priori zgodą na naruszanie przepisów prawa.

Zauważyć też trzeba, że w okresie podejmowania tych czynności w spółce w ogóle nie było zarządu, a więc ewentualne działania osoby nieuprawnionej nie mogły zostać potwierdzone przez uprawnione do tego podmioty.

Argumenty strony przeciwnej jawią się natomiast jako argumenty nie tyle merytoryczne, co pragmatyczne, zogniskowane wokół tezy o ogólnej, wieloletniej akceptacji stanu faktycznego przez strony. Z powyższych przyczyn argumentacja ta nie mogła zasługiwać na uwzględnienie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, żądanie ewentualne sformułowane przez powoda należało uznać za usprawiedliwione w świetle art. 252 ksh, niezależnie od dalszych zarzutów formułowanych przez powoda, których Sąd w niniejszej sprawie już nie oceniał, wobec uznania, że powyższe ustalenia i ich ocena prawna są wystarczające dla rozstrzygnięcia.

Orzeczenie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu zostało wydane w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

W punkcie III wyroku Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 8.000 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu w zakresie powództwa ewentualnego, bowiem zgodnie z utrwalonymi poglądami nauki i orzecznictwa wynikający z ustawy o kosztach sądowych, obowiązek uiszczenia wpisu przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie, z uwagi na szczególnie rodzaj kumulacji roszczeń, odnosi się do żądania zgłoszonego w pozwie jako pierwsze, nie ma natomiast zastosowania do żądania ewentualnego. O żądaniu tym bowiem sąd orzeka tylko w przypadku nieuwzględnienia żądania pierwszego. Obowiązek zatem uiszczenia wpisu od żądania ewentualnego powstaje dopiero wtedy, gdy sąd przystępuje do jego rozpoznania. Chwilą powstania tego obowiązku będzie nieuwzględnienie żądania pierwszego. Jeżeli nastąpi to wyrokiem częściowym, wymieniony obowiązek powstanie z datą prawomocności wyroku. Jeżeli natomiast o obu żądaniach (pierwszym i ewentualnym) sąd rozstrzyga jednym wyrokiem, co miało miejsce w niniejszej sprawie, w wyroku tym orzeka jednocześnie o wpisie należnym od żądania ewentualnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1987 r., I CZ 55/87, LEX nr 9315). Powinność uregulowania opłaty od żądania ewentualnego dopiero w przypadku nieuwzględnienia pierwszego żądania jest okolicznością utrwaloną w dorobku orzeczniczym Sądu Najwyższego (por. postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1987 r., I CZ 55/87; z dnia 6 grudnia 2006 r., IV CZ 96/06; z dnia 28 października 2008 r., I PZ 25/08).

W punkcie IV wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.097 zł tytułem kosztów postępowania. W zakresie tym wskazać należy, iż stosownie do orzecznictwa Sądu Najwyższego niezależnie od liczby uchwał objętych w pozwie żądaniami uchylenia lub stwierdzenia nieważności podstawę ustalenia wynagrodzenia stanowi jedna stawka minimalna niezależnie od liczby uchwał (uchwała SN z dnia 25 czerwca 2009, III CZP 40/09). Stąd też zasądzono wyłącznie jedno wynagrodzenie niezależnie od kumulacji żądań w niniejszej sprawie. Na zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.097 zł złożyły się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 8.000,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda zgodnie z żądaniem zawartym w spisie kosztów z dnia 16.11.2015 r. (k. 455) w kwocie 1.080,00 zł, tj. w wysokości trzykrotności stawki minimalnej w wysokości wynikającej z § 2 ust. 1 i 2 i § 11 pkt 21) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W niniejszej sprawie przyznanie wynagrodzenia w wysokości trzykrotności stawki minimalnej było adekwatne do nakładu pracy pełnomocnika, charakteru sprawy i odzwierciedlało przyczynienie się pełnomocnika do wyjaśnienia sprawy. Dodatkowo należy wskazać, iż do celowych i niezbędnych kosztów procesu należy zaliczyć opłatę skarbową za jedno udzielone pełnomocnictwo w kwocie 17 zł.